

۲۵. علی مراد فر اشینی، نویسنده و محقق
۲۶. فرشته فروغی، دختر ذکاءالملک فروغی و عروس محمدولی اسدی
۲۷. محمدباقر کمره‌ای، روحانی و نماینده ایران در کنگره صلح و دین
۲۸. علی اکبر کوثری، از فرهنگیان قدیمی، مدیرکل فرهنگ تهران و چندین استان دیگر
۲۹. هاشم کوهی، بازیگر هنرهاي نمایشی (تعزیه)
۳۰. جواد کوهی، محقق و کارگردان هنرهاي نمایشی
۳۱. محمدعبدالله گرجی، از فرهنگیان قدیمی، مدیرکل فرهنگ، رئیس تعلیمات عالیه و نماینده دوره بیستم مجلس شورای ملی
۳۲. علی اصغر گرمیری، پژوهشگر و از پیشگامان هنرهاي نمایشی (تئاتر و سینما)
۳۳. دکتر محمد کاظم مدرس تهرانی، فرزند آیت الله شیخ علی مدرس و فرهنگی
۳۴. حسین مکی، محقق و نویسنده، نماینده ادوار پیشین مجلس شورای ملی
۳۵. دکتر علیقی متزوی، نویسنده و محقق
۳۶. مجید مهران، از دیپلماتهای سابق وزارت خارجه، دبیر دوم سفارت ایران در ژاپن، سرکنسول ایران در شیکاگو و کاردار سفارت ایران در بغداد
۳۷. احمد تقی‌ی، از مدیران سابق سازمان برنامه و شهردار سابق تهران
۳۸. فتحعلی واشقانی فراهانی، هنرمند، خطاط و استاد انجمن خوشنویسان
۳۹. شاپور والی‌پور، پژوهشگر و مدیرکل اسبق وزارت کار

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

کالبدشکافی یک خبر

قتل نظامیان فراری امریکا از جنگ ویتنام با گاز سمی^۱

صفاءالدین تبریان

شبکه سی.ان.ان (CNN) در برنامه‌ای با عنوان «داستان عملیات باد موافق» که روز ۷

۱. برای تهیه و تدوین این نوشته از مأخذ رسانه‌ای گوناگون و از جمله: خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران؛ روزنامه‌های ایران، کاروکارگر و جمهوری اسلامی؛ هفته نامه الشهید؛ مجله‌های العالم، الشراح، المجله، الحوادث مورخ هفته آخر خرداد ماه سال جاری؛ و هفته نامه ترجمان سیاسی مورخ ۱۲ مرداد، و مقاله مارتین کتل به نقل از گاردین، مورخ هفته دوم زوئیه، بهره گرفته شده است.

روزن ۱۷/۱۹۸۸ خرداد سال‌جاری پخش کرد طی گزارشی افشاگرانه و تکاندهنده اعلام

کرد نیروی مخصوص آمریکا طی عملیاتی، نظامیان فراری آمریکایی از جنگ ویتنام به سال ۱۹۷۰ را به گونه‌ای دست‌جمعی و با استفاده از گاز شیمیایی به قتل رسانده است.

الیور اسمیت، خبرنگاری است که برای نحس‌تین مرتبه این گزارش را برای شبکه سی‌ان‌ان تهیه کرد و آنرا در مجله تایم به چاپ رساند. وی در این تحقیق تنها نبود و همکارانی داشت از جمله خانم اپریل الیور که مدت هشت ماه سرگرم تحقیق در این باره بود و نیز جک اسمیت، که ضلع سوم این مثلث پژوهشی را تشکیل می‌داد.

و اما در پیست و هشت سال پیش چه چیزی روی داد؟ بلندپایگان ارتش آمریکا در جریان جنگ ویتنام با تدارک یک گروه زیده کماندویی از نیروی مخصوص، شبانه و به گونه‌ای غافلگیرانه به محل پناه جمع فراوانی از نظامیان آمریکایی که از جنگ و کشتار ویتنامیها گریخته بودند، در روسایی نزدیک شهر لانوس یورش برداشت و آنان را با پرتاب بمبهای حاوی گاز سمی سارین^۱ به قتل رساندند.

گروه تحقیق با استناد به اظهارات دریا سالار تامس مور ۸۷ ساله، که گفته می‌شود رئیس ستاد مشترک ارتش و فرمانده سابق نیروی دریایی بوده است و هم‌اکنون در خانه سالمدنان زندگی می‌کند، اعلام نمود که ریچارد نیکسون، رئیس جمهور سابق آمریکا موافقت خود را با به کارگیری گازهای شیمیایی اعلام کرده بود، و البته این عملیات بدون آگاهی مستولان سازمان اطلاعات مرکزی (CIA) انجام نشده است.

ستوان رابرт فون باسکرک (وان بوسبرک) که فرمانده دوم عملیات «بادموافق» بوده است ضمن عدم انکار این موضوع که نظامیان فراری آمریکا به طور جمعی از بین رفهاند گفت: ما وظیفه داشتیم به هر شکلی خود را از آنها خلاص کنیم و به ذهنمان خطرور نکرد که می‌توانیم آنان را برپاییم، به پشت جبهه انتقال دهیم و زندانی کنیم. وی در مورد عوارض گاز عصبی توضیح داد و همچنین گفت در کشتن دو سفیدپوست، که لااقل یکی از آنها به زبان انگلیسی به او فحش داده، نقش داشته است.

پخش این گزارش از شبکه سی‌ان‌ان و درج بخش‌هایی از آن در برخی نشریات و از جمله مجله هفتگی و پرتریاز تایم موجی از اعتراض میان مردم آمریکا برانگشت. بیشترین اعتراضات از سوی خانواده‌های نظامیان مفقودالاثر صورت گرفت. به گمان آنان گمشده‌شان می‌توانست یکی از قربانیان گاز وحشتناک و کشنده سارین باشد. سازمان اطلاعات مرکزی و پتاگون، همچنین ستاد مشترک نیروی زمینی ارتش ایالات متحده بیش از همه زیر فشار افکار عمومی قرار گرفتند.

۱. سارین (Sarin)، یک ماده شیمیایی بسیار سمی است. این گاز باعث ایجاد اختلال در سیستم عصبی می‌شود و ادمی را فلج می‌سازد و به سرعت از بین می‌برد.

فشار نهادها و محافل قدرتمند امریکا بیش از همه متوجه تد ترنر، رئیس متمول شبکه سی.ان.ان، بود. آنان ترنر را متهم کردند که تحت تأثیر احساسات همسرش جین فوندا^۱ قرار گرفته است. ترنر تسليم گروه قدرتمند فشار شد. وی بلاfacile دستور داد هیئتی کار رسیدگی و تحقیق و تفحص را آغاز کند. فلوید آبرامز، وکیل زبردست، برای بررسی میزان صحت و سقم این گزارش خبری جنجال برانگیز به کار دعوت شد. وی کمی بعداعلام کرد که در تهیه این گزارش خطاهای وحشتناکی مشاهده می‌شود. گردانندگان شبکه سی.ان.ان بی درنگ در اقدامی شتابزده تمامی گزارش را نکذیب کردند و از مردم امریکا پوزش خواستند.

تام جانسون، رئیس گروه خبری سی.ان.ان، رسمآ اعلام کرد: در تهیه خبر از افرادی که اطلاعاتی در اختیار ما قرار دادند اشتباهات جبران ناپذیر و بزرگی مرتکب شدیم. من از بیستندگان و نظامیان شجاع شرکت‌کننده در جنگ عذرخواهی می‌کنم. آبرامز، وکیل به خدمت گرفته شده سی.ان.ان نیز اظهار داشت که مسئولان بخش خبری شبکه، دچار ژورنالیسم زدگی شدند و به پایه‌های سیست و استدلالهای ضعیف این گزارش خبری بی‌توجهی کردند. وی همچنین گفت که ادعاهای دریاسالار مور غیرواقعی است و او تا اندازه‌ای دچار ضعف حافظه است و نمی‌تواند مبنای تحلیل و تبیین این خبر پراهمیت باشد. ستون باسکرک نیز در کتابی که به سال ۱۹۸۳ نوشته است به کاربرد گاز سمی یا دخالت خود در کشتارهای ویتنام و قتل عام لانوس هیچ اشاره‌ای نکرده است.

اما آن روی سکه ماجرا چه بود؟ پخش ناگفته‌ها و اسرار عملیات باد موافق باعث شد بسیاری از خانواده‌های نظامیان امریکایی که همچنان دلخوش به بازگشت آنان بودند و تصور می‌کردند وابستگانشان همچنان در زندانهای مخفی ویتنام به سر می‌برند نه تنها کاملاً با مراجعت آنان نامید شوند بلکه موضوع پناهندگی این نظامیان و رویگردانی آنان از جنگی بی‌حاصل بیش از پیش مطمئن نظر واقع شود.

اما آیا به راستی گزارش الیور و جک اسمیت که با پشتیبانی اپریل الیور همراه بود دروغ محسض است؟ آیا این خبرنگاران و گزارشگران حرفه‌ای دچار توهمندی و خیالپردازی شده، از اصول گزارش و خبرنوسی تخطی کرده‌اند و به سرقت اطلاعات و خبرسازی توسل جسته‌اند؟

الیور مدعی است که در شرح م الواقع عملیات تحریفی نکرده و این گزارش گویای

۱. جین فوندا، دختر هنری فوندا بازیگر امریکایی، است که خود نیز به بازیگری در فیلمهای سینمایی روی آورد. وی از فعالان مخالف جنگ ویتنام بود. فوندا هم‌اکنون از جمله ده زن ثروتمند هالیوود است و سالهاست به آموزش ورزش ایرووبیک اشتغال دارد. وی عضو کمیسیون کنترل جمیعت جهان سازمان ملل متحد است.

واقعیت محض است. وی همچنین افزود که مسئولان سی‌ان‌ان هیچ حمایتی از او پس از پخش گزارش به عمل نیاوردهند و تمام منابع خبری وی زیر فشار قرار دارند و حتی برخی از آنها تهدید به مرگ شده‌اند.

جک اسمیت نیز اظهار داشت: آنها می‌خواهند گزارش ما را بی‌اعتبار کنند. آنان اجرای فرمان غیرمکتوب (و شفاهی) کشتن نظامیان فراری و استفاده از گاز عصبی را نکذیب می‌کنند و طبیعی است که نلاش نمایند گزارش ما را بی‌اعتبار کنند. پیتر آرنت، مجری برنامه بارها توسط تلفن تهدید شد و ازوی حتی خواسته شد تا امریکا را ترک کند. او کیا از سوی مسئولان شبکه نیز توبیخ شدو البته بلافضله به دلیل پوزشخواهی جسورانه گزارش خبری، ازوی تمجید شد.

مسئولان سی‌ان‌ان هنچین از الیور و اسمیت خواستند تا سریعاً استغفا دهند. آنان حاضر به انعام این کار نشدند. نتیجه اینکه بی‌درنگ حکم اخراج آنان صادر شد.

هواردکورتز، روزنامه‌نگار بسابقه و منتقد اخبار و نویسنده سرشناس، در واشنگتن پست نوشت: گزارش سی‌ان‌ان درباره گاز اعصاب شامل هیچ دروغی و سرقتنی نیست و تهیه‌کنندگان آن قویاً معتقد به صحت و سلامت گزارش خبری خود هستند.

چنین می‌نماید که تنها جرم تهیه‌کنندگان این گزارش تکاندهنده و جنجالبرانگیز، عبور از خط قرمز بوده است!

تاریخ ما آن چیزی نیست که در مدرسه به ما آموخته‌اند جنایات اسرائیلیها در فلسطین براساس استاد نویافته، در گفت و گو با «سگف» تاریخ‌نگار اسرائیلی

«نام سگف» تاریخ‌نگاری است که به مکتب تاریخ‌نگاران نوین اسرائیل که به تاریخ رسمی این کشور هویت و رنگ و بوی خاص و تازه‌ای بخشیده‌اند تعلق دارد. وی اخیراً کتاب پر فروشی با عنوان «نخستین اسرائیلیها» منتشر کرده است. آنچه در پی می‌آید گزیده گفت و گویی است که در مجله فرانسوی «لو پون» شماره ۱۳۳۸ مورخ ۹ مه ۱۹/۱۹۹۸ اردیبهشت ۱۳۷۷ با وی انجام گرفته و در هفت‌نامه سیاسی ترجمان، شماره ۱۳۰ به ترجمه کورش فخر طاولی درج شده است.

■ شما با نوشن کتاب نخستین اسرائیلیها چه چیزی را می‌خواستید به خوانندگان ارائه دهید؟